

Ο κύκλος της ζωής στη Θεσσαλία

Από τον Άγγελο Πετρουλάκη

Mετά από δεκαπέντε χρόνια έρευνας, το Λύκειο των Ελληνίδων της πόλης μας, έρχεται να παρουσιάσει ένα μημεμένος έργο, που χιοττικές χώρη στις επιμονές προσπαθειών και την υπειθυνή αναζήτηση των στελέχων του. Πρόκειται για την παρουσίαση του κύκλου ζωής στη Θεσσαλία μέσα από το έθιμα, τις τελετουργίες, τις ιεροπράξιες, τα συμβάλα και τις λαϊκές γορτές, τις μουσικές, τη τραγούδια και τους χορούς που διαμόρφωσαν το πολιτιστικό είναι της Θεσσαλίας και ανανεώμενα δια μέσου των αιώνων, έφτασαν μέχρι τις μέρες μας.

Πρόξεις όμως μ' εντονά στοργεια αρχέτυπων και αρχέτυπων στημάτων, κληροδοτήματα λαϊκής σοφίας και γνωστής, παρακολούθικες συναντήσεις και βέβαια το βαθύτερο «είναι» της αγωνίας μας απροσδιόριστης σε οριθμό, αερός γενεών, που συνθέουν τον πρώτο θεσσαλό Ανθρώπο με το σύγχρονο άποψη, τον Απόγονο.

Οι περιοδικέρες απ' αυτές τις εθνικές πράξεις κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, και ιδιαιτέρα στο δεύτερο μισό του, έβαθυναν, είτε γιατί εξέλιπε το αντικείμενό τους, είτε γιατί αντικαταστάθηκαν από άλλες τελετουργίες τις οποίες επέβαλε η διαφοροποίηση των ημών και ο οικονομακονικής μετασχηματισμός.

Ωστόσο, με ικανό μελέτης του λαϊκού πολιτισμού σίνοι ασμαντικότερες και η συγκέντρωση τους αποτελεί έργο μέγιστης προσφοράς για τον τόπο.

Ένα μεγάλο μέρος δυτικών των εθνικών πράξεων αποτελείται από δρώμενα, τραγούδια και χορούς. Το δε Λύκειο των Ελληνίδων της πόλης μας αυτά ακριβώς συγκέντρωσε «οργιάνωντας» στην κυριολεξία ολόκληρο το θεσσαλικό χώρο και αυτά ακριβώς θα παρουσιάσει σε μια μοναδική παράσταση στο Κηφισούτερο, στις 11 Σεπτεμβρίου, στις 9 το βράδυ.

Πάτη: Φορεσιά Καραγκούνης. Ο χορός «Στριμματίσσα» από το Αρεόπολ Ελασσόνας.
Άξια: Πάσχα 1996. Καταγραφή παραλιατοντων χορών στην Αγριγόλι Αγριά (παλαιό χωρό).

Τραγούδια του Πάσχα. Κοινωνικό Γραφείο Κοκκινογάστρου.

Αυτότης Σμαργάντης. Ρωμόν 22/8/1997.
Καταγραφή τραγουδιών Ρωμόν.

Καταγραφή μαρολογιών, μέσα στην εκκλησία,
στο χωριό Μητσιάδρου Καρδίτσας το Πάσχα του 1998.

Καταγραφή πραγματισμών από κατοίκους της Αμνηθέλις στη Λάρισα,
στο περιδονικό όπιτι του θερινού του Ελληνιδικού.

Φορείς της Σαμαρίνας.
(Φωτογραφία Βλάση Θεοφανέας με «κοτωδιανό»)

ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ παράσταση, υπερπαραγωγή, από το Λύκειο Ελληνίδων της Λάρισας

"Ο κύκλος της ζωής στη Θεσσαλία"

Η ζωή των Θεσσαλών μέσω αυτού το χορού και το τραγούδι δίνει τα αικαντέρια της υπερπαραγωγής των Λυκείων Ελληνίδων Λάρισας, όπου τον τίτλο "Ο κύκλος της ζωής στη Θεσσαλία", που παρουσιάζει όμως όλη τη βρέδη στο κατέρρευτο Κενοθέατρο Αλκούρη.

Στην παράσταση παρουσιάστηκαν οι πραγματικοί εποικοί της ζωής του Θεσσαλού, από τη γέννηση ως το θάνατο μέχρι την τελετουργίας, περιπλανήσεις, σύρβιση, φύνες μουσικές, χοροί, γρηγοριδιά.

Η χορευτική κρήδη του Λυκείου, με παραδοσιακές φορεσιές παρουσιάστηκε χοροί και τραγούδια που συνθέτουν οι άνθρωποι τη γρηγορεύουσαν παλαιότερα, αποτυπώνοντας έτσι αυτό χρώμα, λίγες, όνταρα, συνειποθύμητα καπνισμές και πολυπλοκήρωσης.

Στη χθεστική παράσταση πραγματοποιήθηκε η παραδοσιακή φορεσιά της

Αναπολής Άγιας, την ωποία κατοικείσσεται το Λύκειο Ελληνίδων Λάρισας με τη συμπαράσταση του Λεσχαραφικού

αυθεντικές βλάχικες, Σαρακατσανίσια κοδιές και οι πλουμαριστές φορεσιές Εποπέλου. Στο πρόγραμμα του Λυκείου Ελληνίδων που διήρκεσε περίπου δύο ώρες παρουσιάστηκαν δράματα από τις περιοχές της Αγίας (Ανυψόλεια, Ανατολή, Μεγαλόριου, Μαλιδίσια, Πετσούδη), από τον Όλυμπο (Πιρυτός, Ραμάνη, Κρανίς, Καραύ), από τον Κίσσαβο (Αρμπλάκες, Σημίλι, Σακούριο), από τον Τόρνεβο, από την Ελασσόνα (Τεαρτανή, Δρυμός, Κοκκινόνη, Βερδικούσσια), από τα Φόροσιλα (Χύδρι), από την Καρέτσα (Άγιος Τριάδα, Μεσχολέρι, Μεταρέθρων, Πορτίσο, Φύλλο) από το Τρίκαλα (χωριά Αργιθέας, χωριά Ασπροποτάμου, Ανθύδος, Χαλίκι, Ουχαλία, Πέρα), από τη Πήλιο (Κεραρίδι, Πευρή), από τη Σκιάθο και τη Σκόπελο.

Χορηγός της παραστάσης ήταν η ΔΕΛΤΑ Α.Ε.

ΑΥΓΗ ΤΟΥ ΔΥΚΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΣΤΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ

Μια συγκλονιστική παράσταση

Την Τρίτη 11 Σεπτεμβρίου, στο Κηποθέατρο, πραγματοποιήθηκε από το Λύκειο των Ελληνίδων μια συγκλονιστική παράσταση, μέσα από την οποία ριψίφισες άλος ο κύκλος της ζωής του θεοφανούς ιεραρχού.

Εδώπου εγνατία να ανακαλύψουμε την πάροια της πεντελίκους ζωής του Θεοσακού, ο οποίος εισέβιντες πεντελίμορφα την καθημερινή της ζωή, βίωντας την πραγματικότητα του καρού του φεροφεγγιάνα και αντιμετώπιζε τη ζωή συλλογικά.

Η Λάρισα πρέπει να είναι περίφραγμα για το Λύκειο Ελληνίδων, το οποίο έχει ως πρωταρχικό σκοπό τη διάσωση και αναβίωση της γνήσιας λαϊκής παράδοσης.

Άλλη της οργάνωσης της παράστασης ήταν ο Δημήτρης Τσελικούλης, ένας ακούραστος εργάτης της παράδοσης, που αγνιώζεται και ανακαλύπτει συμέδυα τις ρίζες των διαφόρων εκδηλώσεων του νεοελληνικού ιδεών.

Ταλαιπώριος χορευτής και δάσκαλος της χορευτικής παράδοσης βίωσε ως τα κατέβαθμα της φωλιά τους την οξιά της λαζίδης ζωής και έγνωσε πάντας την διάρκεια, για τη συλλογή προσπάθεια-

συλλογής, μελέτης οξειδώγησης και οξυποίησης των ιδιαίτερη περιφερειακής της, ιερών και ο προσδιορισμός του τρόπου ζωής του απλού, λαϊκού ανθρώπου.

Η παράσταση αυτή αναπαραστάνει έναν κύκλο ζωής όπου βριτανόγνωστη πεντελίδαρα μέσα από τις διδασκές και τα έθιμα, το ίθος του απλούκου ανθρώπου.

Σημαντικός σταθμός που καθέριζε τη ζωή του Θεοσακού ήταν η γέννηση. Η μάνα με λαζαράρα κι ελιβά ταχιάριζε το «κι φεγγάρι», που μεγαλώνοντας θα τραγουδούσε τα κάλαντα και θα ήταν στις γενομέσις τα χελδονίσματα και τα «γκάμα», μας βάζονταν τα παιδικά μας χρόνα.

Άλλος σταθμός του κύκλου της ζωής, ο γάμος, με τις ωραίες πατινάδες του και τα πρωιά που ήταν δραστούργηματα φεκεβιδηνέας. Οι πρεστομαριές του γάμου αποτελούσαν σκάλικη γραπτή λαϊκή.

Έπιπλωσαν τη σπηλιά το βούρραμα και ντύσιμο του γαμπρού στο ταύρι – υπόμνημη ότι δρύζει ο περιορισμός της ελιθίερης ζωής – και το φέντη με το φλόγισμα του δρακοκαρύου Αί-Γιάρυπ, η προπονητική σπουδή του βεργάλιατος μαστιχούσιας

ζωής. Ακολουθούσε το σταύρωμα της κάρης στο σπήλαιο του γαμπρού και μετά τό ρόραν διάλο στο χόρο. Κατεύδεινε στην κάμκα της ζωής με το θάνατο και την Ανάσταση, χρωματική πίστη και ελεύθερη σύντηρος.

Ητον μια παράσταση βιβλιστική, με αποβολή του επίλαστου φρύνωφρου σπορεύου. Όλοι οι χορευτές, τραγούδιστες και οργανωτικές απόδειξην ότι τζάνι την παρέβιστο.

Ας το καταλαβαύσουμε, η παράσταση και η ιστορία είναι η γέννηρα του περιελθόντος και το παρόν και τη προβούρωφη του μελλοντού.

Χέρις των νεοτέρων έναινε η διατήρηση της πολιτιστικής μας ιδιοτυπίας και ιδιαίτερη σε βάθος μελέτη του λαϊκού πολιτισμού.

Οι ταγοί της Θεοσακούς λατεστεί στη βαρύτερη προστίμευση μακριδιώτικη αιθέριων.

Την παράσταση δεν μπόρεσαν να την παραβιάσουν όλοι, πρέπει να επαναληφθεί, για να τη διατηρήσει οι υπόδοκοι λαρισιώτες και όχι μόνο...

Ανδρέας Τσελικός
Πρόεδρος
του Αρχαιολογικού και Ιστορικού
Μουσείου Λαρίσης

ΑΥΓΗ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Υψηλής αισθητικής παράσταση

* Από το διευθυντή Λυκείου κ. Αθ. Δουμακή

Την τελευταία μουσικοχορευτική παράσταση του Λυκείου Ελληνίδων της πόλης μας επικούριαν αναμφίβολα τα δραματικά γεγονότα της Νέας Υόρκης, φάνετο τελικά ότι οι αίρα των χαλδαίων σθέσεων θυμάτων θα αφραγίστει την εποχή μας και θα καθορίσει τη σπάση μας ακόμη και σε δέκατα της καθημερινής μας ζωής.

Και δώμας τη παράσταση του Λυκείου Ελληνίδων με θέμα: «Ο κύκλος της ζωής της θεοσαλίας» δεν είναι να ζήλεψε τίποτα από άλλους αινιάτοφες αλλά πολιθαρισματικές παραστάσεις του πολιτικού μας κέντρου. Αναφέρω εν συντομίᾳ τα κύρια γνωρίσματά της: στεφανώσεις στην παράσταση, αριστούπορτη των χορευτικών κανήσων, εκπληκτικές παραδοσιακές φορεσιές, όπως αυτή της Ανατολής ή Αγίας, που παρουσιάζεται για πρώτη φορά.

Από το άλλο μέρος προκάλεσε άντικα εντύπωση τη προσπάθεια για αναβίωση εδών και τελετουργικών ενός συγκεκριμένου γεωγραφικού κόσμου, της θεοσαλίας. Παρουσιάστηκαν δηλαδή αρχαίοντας δοξασίες και αντιλήψεις γύρω από τη γέννηση, τη βάσιση, το πανεύθυνο, το γένος, την καθημερινή ζωή, το θάνατο. Η αναφορά αυτή στη πολεμιστικά δράματα του παρελθόντος, που είναι κορπός πολιτικής και πολιμακιθής δρεπούντος του κ. Δ. Τσιπλακούλη στο θεοσαλικό χώρο, μας επιτρέπει να παρατηρήσουμε τα εξής:

Ο κοινωνικός βίος της θεοσαλίας στο οποίο αλλά και στο απότελεσμα παρέλθονται είναι συνφρόσυμνος με διατάξιμο αιδάνοντα που διατηρεί από τη μέση του καρακτηριστικά και ως πρότυπο την άλλη εμπειρία στοιχεία ενός ευρύτερου πολιτισμού, του ελληνικού, στον οποίο και ανήκε. Εποικοδομείται μόνο μόνο το αποτύπωσμα κάποιος

ανθήγες, αλλά ταυτόχρονα είναι και δείκτης της πολιτιστικής στάθμης ενός αλόγονου λαού. Χαρακτηριστικό παρόδειγμα είναι τα «καλύδωνίσματα», που παρουσιάστηκε σύριγκα από τους μεγαλούς χορευτές και είναι έθιμο γνωστό από την αρχαιότητα, διαδεδομένο ευρέως στον ελληνικό χώρο. Ο άνθρωπος του παρελθόντος, στάθηκε με σεβασμό απέναντι στη φύση, με την οποία εναρμόνισε την εργασία του και τη ζωή του γενικότερα. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι σε όλα στεβδόν τα τραγούδια που ακούστηκαν γίνεται αναφορά άμεσα στη ή έμμεσα στο φυσικό περιβάλλον. Διασταχώς, αίμερα, ο άνθρωπος του τελικού πολιτισμού δέρρει τις σκέψεις του με τη φύση με όλες τις τραγικές συνέπειες. Η παράσταση έρχεται και για την ιμρήλιο επιπέδου αισθητική της. Η παρατήρηση αυτή σε συνδύος με τα προηγούμενα δείνει, νοείδη, τον παιδευτικό της χαρακτήρα. Οι νέοι αίμερα, έχουν ανάγκη να γνωρίσουν τον παραδοσιακό με πολίτευμα να συντίθεστον σε ακούσματα της παραδοσιακής μουσικής, να μάθουν πτυχιακή ιστορία, να γνωρίσουν τελικά τον εαυτό τους, να μορφωθούν. Κρίνεται απομένως αναγκαίο να δουν την παράσταση και οι μαθητές των σκολείων της περιοχής μας. Εντελείς έρχεται εμφύνοτα έκαμπον οι γυναίκες - μορφολογίτερες από τη Μεταδράσωση Καρδίτσας που εργάζονται το μορφολόγιο «ους παραγγέλλουν μαύρη γη». Η ιδιαιτερή σπάση και έκφραση της καθημερινής σφράγιδας δραματικά «ταυκιώντας της ζωής» θυμή, ζεντός, κορδή, αρκείσις, τραγωδίας. Κλείνοντας σφεδώνωμε να συγκρινούμε από τη θέση αυτή την πρόσδρο και τις κυρίες - μελήτου Δ.Σ. του Λυκείου Ελληνίδων που εργάστηκαν αφανίς και έδωσαν

Από παράσταση του Λυκείου Ελληνίδων

τον εαυτό τους προκειμένου να στοιχίσουν τη πολιτισματική σφράγιδα της ζωής - θυμή, ζεντός, κορδή, αρκείσις, τραγωδίας. Κλείνοντας σφεδώνωμε να συγκρινούμε από τη θέση αυτή την πρόσδρο και τις κυρίες - μελήτου Δ.Σ. του Λυκείου Ελληνίδων που εργάστηκαν αφανίς και έδωσαν

ΑΘ. ΔΟΥΜΑΚΗΣ
Φιλόλογος - Διητής Λυκείου

ισμός

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Δένοντας το παρελθόν με το παρόν

Σπηλιότυπο από παράσταση του Λυκείου Ελληνίδων

* Επομένως της κ. Μαρίνας Κωνσταντιάδου

Οσοι βρεθήκαμε στο Κηφισόεστρο του Αλκαζάρ πρόσφατα, είχαμε την τύχη να απολαύσουμε ένα σπάνιο θέαμα, μια πολύ επιτυχημένη παράσταση του Λυκείου Ελληνίδων Λάρισας με τίτλο «Ο κύκλος της ζωής στη Θεσσαλία».

Πάνω από 150 χορευτές κάθε ηλικίας γέμισαν τη σκηνή με νίτρα, ομορφιά, κίνηση, κέφι.

Είναι για όλους μας χαρά και παραγγορά να σκεφτόμαστε ότι στη σημερινή εποχή της «παγκοσμιοποίησης» και της ιστορικής των πάντων τόσο πολλοί νέοι αφοσιώνονται στη διεπίβριση και διάσωση των αρχών και παραδόσεων του τόπου μας, δενόντας το παρελθόν με το παρόν και διαπρέποντας ζωντανή την παράσταση για το μέλλον και φορούν με περηφάνια τις τοπικές φορεσιές γεμάζοντας τα μάτια μας με χρώμα και ομορφιά.

Τα μέλη του Λυκείου Ελληνίδων αναποριστάνονται στη σκηνή έθιμα, ιερατελεστίς και δρώμενα του θεσσαλικού κόσμου, ακολουθήσαν την πορεία της ζωής του Θεσσαλού από τις πρώτες ημέρες της γέννησης ως το βάνταρ του προσφέροντας συνασθμάτικες ενάλλαγμες από

τη μεγάλη χαρά με τη γέννηση, βάφτιση, γάμο και την υπέρτατη θλίψη του θανάτου.

Μέσα από τα τραγούδια, τους χορούς, τα παινίδια ζωντάνεψαν μνήμες της παδικής και νεανικής μας ζωής, τόσο παιστικά, ώστε πολλοί από εμάς βρήκαν μέσα σ' αυτά ένα κομμάτι της ζωής και του εαυτού τους.

Η παράσταση ήταν μια θαυμάσια παρουσίαση των ημών και εθίμων της, όλα πολύ μακρινής, θεσσαλικής ζωής και αξέχα να τη δουν όλοι, γιατί, εκτός του ότι ήταν μια παράσταση υψηλού αισθητικού επιπέδου, που κάριε 2 1/2 ώρες πραγματικής απόλαυσης, μας έφερε σε επαφή με τις ρίζες μας.

Το Λύκειο Ελληνίδων Λάρισας απέδειξε για όλη μια φορά ότι είναι από τους σημαντικότερους φορείς πολιτισμού και πρέπει να τύκει της ομέριστης συμπαράστασης και υποστήριξης όλων των αρχών και παραγόντων της πόλης μας.

Θα ήταν ευαίσθητο να καταστεί δυνατόν να επαναληφθεί η παράσταση, ώστε να δοθεί η ευκαιρία να την παρακολουθήσουν πολύ περισσότεροι συμπολίτες μας.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ παράσταση, υπερπαραγωγή, από το Λύκειο Ελληνίδων της Λάρισας

"Ο κύκλος της ζωής στη Θεσσαλία"

Η διεθνής ημέρα Θεσσαλίων μέσα από το χορό και το τραγούδι πήγεν το επίκεντρο της υπερπαραγωγής του Λυκείου Ελληνίδων Λάρισας, υπό τον τίτλο "Ο κύκλος της ζωής στη Θεσσαλία", που παρουσιάστηκε χθες το βράδυ στο κατάμαυρο Κηφεύτερο Άλκαζέρ.

Στην παράσταση παρουσιάστηκαν εις μεγαλύτεροι σταθμοί της ζωής του Θεοβαλδού, από τη γέννηση ώς το θάνατο μέσω από τελετουργίες, περιπρέψεις, σύρραξη, όρνευση μουσικής, χόρος, τραγούδια.

Η χορευτική σράβα του Λυκείου, με παραδοσιακές φορεσιές παρουσίασε χορούς και τραγούδια που συνήθιζαν να συνθέτουν να ερμηνεύουν παλιότερα, αποτυπώνοντας σ' αυτά χόρες, λόρες, όντειρα, συνανθρωπίσματα και πράστες και αποχαιρετισμούς.

Στην χθεσινή παράσταση πρωτοπορευούσαντης η παραδοσιακή φορεσιά της

Αντιτολής Αγίδες, την οποία κατασκεύασε το Λύκειο Ελληνίδων Λάρισας με τη συμμεράστωση του Διευθυντικού

αυθεντικής βάρδιγκας. Συρακλιούντων καθώς και οι πλουριστές φορεσιές Σκεπέλαιου. Στο πρόγραμμα του Λυκείου Ελληνίδων που διήρκησε περίσσου δύο ώρες παρουσιάστηκαν δράματα από τις περιοχές της Αγίας (Αργυρόβλεπη, Ανατολική Μεγαλόβρεσο, Μαλιάσια, Ποταμίδι), από τον Ολύμπο (Ποργυτές, Ραχύνη, Κρανές, Καρού), από τον Κίσσιερο (Αρμελάκια, Σπηλιά, Συκούδεα), από τον Τύρναρο, από την Ελασσόνα (Τευρετόνη, Δρυρές, Κλεικιώνη, Βερβίκεωνα), από τη Φάρσαλα (Εβόβριο), από την Καρδίτσα (Άγιο Τριβέα, Μεγαλόβρ., Μεταμόρφωση, Παρτίτσα, Φάλλο) από τα Τρίκαλα (χωριά Αργιθέας, χωριά Αισηροποτάρου, Ανθεσσός, Χαλίκι, Οιχαλία, Πόρα), από το Πέιραι (Κεραμίδι, Πουρή, από τη Σκαδό και τη Σακούλα.

Χορεύτριες της παράστασης ήταν η ΔΕΛΤΑ Α.Ε.

